

האם אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"?

אורח חיים החדשי
 לימוד שולחן ערוך אורח חיים
 לכל החודש - ח' עמודים ליום
 כל השנה "הלכות" ב"כל יום"
 מובטח לו שהוא "בן עולם הבא"!

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד. כדי שביאני התלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ישראל. ולידי דיעת התורה. ובהיני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחלים יאהדונה"י על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביהודא שלים בשם כל ישראל.

ז לחודש

המשך הלכות נטילת ידים

סימן קנח – דיני נטילת ידים לפעודה, ובו י"ג סעיפים

- א. כשיבא לאכול פת שמברכין עליו המוציא יטול ידיו אפילו אינו יודע להם שום טומאה ויברך על נטילת ידים אבל לפת שאין מברכין עליו המוציא כגון לחמניות (פירוש סטורט"י בלע"ז) דקות או פת הבאה בכסנין (פירוש פת עשויה עם צוקארו ושקדים ואגוזים) ואינו קובע סעודתו עליהם אין צריך נטילת ידים:
- ב. יש מי שאומר שאם אינו אוכל אלא פחות מכביצה יטול ידיו ולא יברך:
- ג. אם אוכל פחות מכזית יש מי שאומר שאין צריך נטילה:
- ד. אם אוכל דבר שטיבולו באחד משבעה משקין שסימנם י"ד שח"ט ד"ם (דהיינו יין דבש שמן חלב טל דם מים) ולא נתנגב ואפילו אין ידיו נוגעות במקום המשקה צריך נטילה בלא ברכה. הגה: ואפילו אינו מטבל רק ראש הירק או הפרי אפילו הכי יטול בלא ברכה (בית יוסף):
- ה. הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח. הגה: ודוקא שנוטל בתורת חיוב אבל אם נוטל משום נקיות שלא היו ידיו נקיות מותר (הגהת סמ"ק). ובשר צלי יש מי שנראה מדבריו אף על פי שמוהל טופח עליו דינו כפירות ותבשיל מחטים והם נגובים דינו כפירות:
- ו. השותה אין צריך ליטול אפילו ידו אחת (ועיין לקמן סימן ק"ע):
- ז. נטל ידיו לדבר שטיבולו במשקה ואחר כך רוצה לאכול לחם יש מי שנראה מדבריו שאין אותה נטילה עולה לו ואין

- צריך לומר אם נטל ידיו שלא לאכול ואחר כך נמלך ואכל. הגה: ואם לא הסח דעתו יטול בלא ברכה (דברי עצמו). אם נגע באכילתו במקומות המטונפות בגופו יחזור ויטול ידיו (תשובת רשב"א סימן קצ"ב וקצ"ג).
- ועיין לקמן סימן קס"ד (כפול לקמן, ושם נתבאר דצריך גם כן לחזור ולברך):
- ח. מי שהיה במדבר או במקום סכנה ואין לו מים פטור מנטילת ידים:
- ט. צריך לזהר בנטילת ידים שכל המזלזל בנטילת ידים חייב נידוי ובה לידי עניות ונעקר מן העולם:
- י. אף על פי ששיעורם ברביעית (פירוש רביעית הלוג דהיינו שיעור ביצה וחצי) יוסיף ליטול בשפע דאמר רב חסדא אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא:
- יא. מברך קודם נטילה שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן ונהגו שלא לברך עד אחר נטילה משום דפעמים שאין ידיו נקיות ומפני כך מברכין עליהם אחר ששפשף ידיו שכבר ידיו נקיות קודם שיטיל עליהם מים שניים. הגה: גם יכול לברך עליהם קודם נגוב שגם הנגוב מן המצוה ומקרי עובר לעשייתן (הגהות אשרי פרק קמא). ואם שכח לברך עד אחר נגוב מברך אחר כך:
- יב. וינגבם היטב קודם שיבצע שהאוכל בלי נגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא:
- יג. המטביל ידיו יכול לאכול בלא נגוב והוא הדין לנוטל ידיו בבת אחת ושופך עליהם רביעית מים בבת אחת או שנטל ידו אחת ושפך עליה רביעית וכן שפך על חברתה:

- סימן קנח – באיזה כלי נוטלין הידים, וכיצד יבואו המים לידי, ובו כ' סעיפים
- א. אין נוטלים לידיים אלא בכלי וכל הכלים כשרים אפילו כלי גללים (פירוש כלים עשויים מרפש בקר ועפר) וכלי אבנים וכלי אדמה וצריך שיהא מחזיק רביעית ואם ניקב בכונס משקה דהיינו שאם ישימו אותו על משקים יכנסו בתוכו דרך הנקב והוא גדול מנקב שהמשקים שבתוך הכלי יוצאים בו אז בטל מתורת כלי ואין נוטלים ממנו לידיים ואפילו אם הוא מחזיק רביעית מן הנקב ולמטה:
- ב. והני מילי שנוטל דרך פיו למעלה שמה שממנו מן הנקב ולמעלה אינו חשוב ככלי ונמצא שאין המים באים על ידו מהכלי אבל אם נוטל דרך הנקב שרי כיון שמחזיק רביעית ממנו ולמטה:
- ג. כלי שמחזיק רביעית כשסומכים אותו ואם לא יסמכוהו ישפכו המים ולא ישאר בו רביעית אינו כלי הלכך מגופה של חבית שהיא חדה ואינה מקבלת רביעית שלא מסומכת אין נוטלים ממנה ואם הרחיבה מלמטה עד שמקבלת רביעית כשהיא יושבת שלא מסומכת נוטלים ממנה:
- ד. חמת וכפישה שהם מיני נאדות של עור שתקנן ועשה להם בית מושב נוטלים מהם אבל שק וקופה שהתקנן לשבת בלא סמיכה וזפתן בזפת עד שהם מקבלים משקים אין נוטלים מהם לידיים לפי שאינם עשויין לקבל משקים והוא הדין לכובעים של לבדים (פירוש בגד קשה, פילטר"ו בלע"ז) אפילו כשהם קשים כל כך שמקבלים מים ואינם זכים מהם מכל מקום אינם עשויים לקבל מים ומכל

הנה מוכא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק ל'כל החודש'. שמונה עמודים ליום. פך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויוקה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכות" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים זוכה לפני צדיקים! ז' לחודש – עמוד א

מקום על ידי הדחק מותרים שעוברי רכבים רגילים לשתות בהם:

ה. כלי שתחלת תיקונו כן שאינו יכול לעמוד בלא סמיכה ואין משתמשין בו אלא על ידי סמיכה חשוב שפיר כלי לפיכך כלי שהוא מלא נקבים מתחתיו ופיו צר למעלה וכשמניח אדם אצבעו עליו אין המים יוצאים וכשמסירו המים יוצאים מותר ליטול ממנו אף על פי שאינו מחזיק כלום כיון שעשוי לקבלה בענין זה וזה עיקר תשמישו נקרא כלי. הגה: וכל שכן כלי שיש בו ברזא למטה הואיל ומתחלה נעשה לקבל על ידי כך (טור ובית יוסף):

י. לא יתן מים לחבירו בחפניו שאין נוטלים אלא מן הכלי והוא הדין אם נטל ידו אחת מהכלי ושפך ממנה לידו אחרת דאינו כלום ורבינו תם מתיר בזו כיון שתחלת נטילה לידו אחת היה מן הכלי והוא שהיתה ידו הראשונה טהורה כגון ששפך עליה רביעית בבת אחת. הגה: ונהגו להקל כדברי רבינו תם אבל הסברא הראשונה היא עיקר ולכן יש להחמיר לכתחלה:

יז. צריך שיבראו המים מכח נותן לפיכך צנור שדולה מים מן היאור ושופך בו ונמשכים ממנו המים להשקות השדה אינו יכול ליתן ידיו לתוכו כדי שיקלחו המים עליהן מפני שאינם באים מכח אדם שכבר פסק כח השופך ואם משים ידיו קרוב ואם משים השפיכה אף על פי שאינו משים אותה תחת השפיכה ממש עלתה לו נטילה דכל זמן שהם קרובים למקום השפיכה עדיין למקום השפיכה עדיין מכחו הם באים. ואם הטביל ידיו לתוך הצנור הזה אינם טהורות מכח טבילה מפני שהם שאובים והני מילי בדולה ששופך ונותן לתוך הצנור עצמו אבל אם נותן אותם חוץ לצנור וממשיך אותם לצנור והטביל בו ידיו טהורות דשאובים שהמשיכה כשרה. ואפילו דולה ונותן לתוך החריץ עצמו אם הדלי נקוב מאחוריו בכונס משקה ובעוד ששופך דרך פיו לצנור מקלח מאחוריו ליאור מטביל בו את הידים וטהורות דחשיבי כאילו הטביל ביאור דנצוק זה מחבר הכלי ליאור וחשיבי מים שבצנור מחוברים למימי היאור אף על גב דנצוק כזה לא חשיב חבור לענין טבילה ויש חולקין בזה

ואומרים דגם לנטילת ידים לא חשיב חיבור. הגה: אין ליטול ידיו מאותן אבנים הקבועים לכותל ועשה להם בית קבול וברזא אבל אם היו כלי תחלה וחברם לכותל נוטלין ממנו (אגודה פרק המוכר בית):

ח. אם הכניס ידיו לתוך כלי של מים ושכשך ידיו בהם אם הכלי מחובר לקרקע לא עלתה לו נטילה ואם אינו מחובר לקרקע יש אומרים שעלתה לו נטילה ויש אומרים שלא עלתה לו ובשעת הדחק יכול לסמוך על דברי המתירים ואם אחר כך נזדמן לו ליטול בדרך נטילה נוטל בלא ברכה:

ט. חבית שיש בה מים מניחה על ברכיו ונוטל ממנה לידים ואם היתה מוטה בארץ והמים מקלחים ממנה או שעומדת והמים יוצאים דרך נקב שבה ונתן ידיו שם לא עלתה לו נטילה ואם היתה ברזא (פירוש דבר סותם הנקב, ספינ"ה בלע"ז) בנקב והסירה וקבל המים על ידיו חשיב שפיר כח גברא וצריך להחזירה ולהסירה בכל שפיכה ושפיכה:

י. אם הטה חבית מלאה מים והלך וישב לו והחבית שופכת מים כל היום מחמת הטייתו ונטל ידיו ממנו עלתה לו נטילה:

יא. הכל כשרים ליתן מים לידים אפילו חרש, שוטה, וקטן, עובד גילולים, ונדה, (ואיכא מאן דאמר דקטן פחות מבן ששה דינו כקוף) (הגהות אשרי פרק ב' דברכות):

יב. אם הקוף (פירוש מין חיה, סימיא"ה בלע"ז) נותן מים לידים יש פוסלים ויש מכשירים ונראים דבריהם. (ומכל מקום יש להחמיר):

יג. ולכתחלה יכוין הנוטל לנטילה המכשרת לאכילה. (וכוננת נותן נמי מועיל אפילו לכתחלה אפילו שלא כוון הנוטל כלל) (תרומת הדרשן סימן תק"ו):

יד. הטביל ידיו במי מעין אפילו אין בו מ' סאה עלתה לו טבילה כל שמתכסין ידיו בהם בבת אחת ואם הטבילם במי מקוה יש אומרים שדינו כמעין ויש אומרים שצריך מ' סאה ונקטינן כדברי המיקל. (ויש להחמיר לכתחלה):

טו. מי גשמים שהם זוחלים (פירוש נמשכים והולכים שאינם מכונסים) ויש בהם מ' סאה יש להסתפק אם טובל בהם ידיו:

טז. מ' סאה מים שאובים שבקרקע להרמב"ם אין מטבילין בהם את הידים ולהראב"ד מטבילין ושאובה שהמשיכה

כולה גם להרמב"ם מטבילין בהם הידים:

יז. לא יטול מהנהר מים בידו אחת ויתן על ידו השנית לפי שאין כאן לא נטילה ולא טבילה:

יח. ידו אחת בנטילה וידו אחת בטבילה ידיו טהורות:

יט. המטביל ידיו אין צריך שתי פעמים ולא ניגוב ולא להגביה ידיו:

כ. המטביל ידיו אינו מברך על טבילת ידים אלא על נטילת ידים. (ויש אומרים דמברכין על טבילת ידים או על שטיפת ידים, וכן עיקר (טור ומרדכי פרק אלו דברים וסמ"ג ואגור):

סימן קם – איזו מים כשרים ואיזו פסולים לנטילה, ובו מ"ו סעיפים

א. מים שנשתנו מראיהן בין מחמת עצמן בין מחמת דבר שנפל לתוכן בין מחמת מקומם פסולים:

ב. עשה במים מלאכה או ששרה בהם פתו אפילו נתכוון לשרות בכלי זה ונפל לשני פסולים ואם צינן יין במים פסולים ואם הדיח בהם כלים פסולים ואם היו כלים מודחים או חדשים כשרים. ואם הטביל בהם הנחתום הגלוסקין (פירוש ככרות לחם) פסולים אבל אם טבל ידיו במים וטח פני הגלוסקין או שחפן מהם בחפניו המים הנשארים לא נעשה בהם מלאכה ולפיכך כשרים אם לא נשתנו מראיהן. (והוא הדין מים שהנחתום מדיח ידיו בהם מן הבצק הדבק בידיו) (בית יוסף בשם רבינו ירוחם):

ג. מים שלפני הנפח אף על פי שלא נשתנו מראיהם פסולים מפני שבידוע שנעשה בהם מלאכה דהיינו שכיבה בהם הברזל ושלפני הספר אם נשתנו מראיהם פסולים ואם לאו כשרים:

ד. מים ששתו מהם התרנגולים או שלקק (פירוש שתיית הכלב נקרא לקיקה) מהם הכלב יש מי שפוסל ואין דבריו נראין אלא בין באלו בין בכל שאר בהמה חיה ועוף יש להכשיר:

ה. אין מלאכה פוסלת אלא במים שאובים בין שהם בכלי בין שהם בקרקע אבל לא במי מקוה או מעין בעודם מחוברים:

ו. חמי האור נוטלים מהם לידים אפילו הן חמין שהיד סולדת (פירוש כל שכריסו של תינוק נכוה הימנו) בהם:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויופה להיות "בן עולם הבא". נא יפרקם בנתי פנסיות ובנתי מדקשות. ובשמחות. ויכלל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!

ז' לחודש – עמוד ב זוכה לפרסים צדיקים!

ז. חמי טבריה יכול להטביל בהם את הידים אבל ליטול מהם ככלי לא ואם המשיך אותן בארץ דרך חריץ חוץ למקומם והפסיקן מהמעין הנובע אם יש בהם שיעור מקוה מטבילין בהם הידים ואם אין בהם שיעור מקוה לא ואם חריץ זה מימיו מחוברים למי המעין הנובע הם לרש"י והרשב"א אין מטבילין בו את הידים ולהרב רבינו יונה מטבילין בו את הידים:

ח. טעם פיסול חמי טבריה לנטילה מפני שהן מרים ואינם ראויין לשתית הכלב אבל אם ימצאו מים חמין נובעין שהן ראויין לשתית הכלב נוטלים מהם לידיים:

ט. מים מלוחים או סרוחים או מרים שאין הכלב יכול לשתות מהם פסולים לנטילת ידים אף על פי שכשרים למי מקוה לטבילה ואם הם עכורים מחמת טיט שנתערב בהם אם הכלב יכול לשתות מהם כשרים בין לנטילת ידים בין למקוה ואם אינו יכול לשתות מהם פסולים לשניהם:

י. נוטלים לידיים בכל דבר שתחלתו מן המים כגון יבחושים (פירוש תולעים) אדומים או שומן דג. ונראה דוקא אם ריסקן דלא עדיף משלג וכו':

יא. מים שיש לו ספק אם נעשה בהם מלאכה או לאו או שיש לו ספק אם יש בהם כשיעור אם לאו או אם הם טמאים או טהורים או ספק אם נטל ידיו או לאו טהור (וכל ספק טהרה בידיים טהור) (טור) ויש מי שאומר שעל כל זאת אם יש לו מים אחרים יטול ידיו ויוציא עצמו מן הספק. הגה: מי שלא נטל ידיו ונגע במים לא נפסלו אותן מים לנטילה ולא מיקרי מים טמאים אבל אסור לרחוץ ידיו ממים שנטל בהם חבירו כבר (תרומת הדשן סימן רנ"ט):

יב. השלג והברד והכפור והגליד (פירוש המים הנקפים מרוב הקור) והמלח אם ריסקן עד שנעשו מים נוטלין מהם וטובלין בהם אם יש בהם כשיעור (עיין ביורה דעה סימן ר"א סעיף ל'). יש מי שאומר שאין נטילת מים ראשונים אלא במים בלבד ויש אומרים שהיין כשר לנטילת ידים בין נתן לתוכו מים בין לא נתן לתוכו מים אלא שאסור לעשות כן לכתחלה כדי שלא יהא כמזלזל בדבר חשוב שנשתנה לעילוי (פירוש לשבח) עד שקובע ברכה לעצמו. (ויש אומרים דוקא

יין לבן אבל אדום לא) (מרדכי פרק אלו דברים). ויש מי שאומר שכל מי פירות ראויים לנטילת ידים בשעת הדחק. (וכל שכן דמותר ליטול ידים בשעת הדחק בשכר או במי דבש המבושלין דעיקרן מים) (הגהות אשרי):

יג. צריך שיהא במים רביעית והני מילי לאחד אבל לב' שבאו ליטול כאחד האחרון אין צריך ואפילו בזה אחר זה ובלבד שלא יפסיק הקילוח כיצד היה רביעית מים בכלי ופשט אחד ידיו ואחר יוצק על ידיו ובא שני ופשט ידיו למטה ממנו סמוך ליד הראשון וקילוח יורד על ידו של ראשון ולידו של שני שלמטה ממנו ידי שניהם טהורות אף על פי שפיחת שיעור הרביעית כשהם מגיעים לידיו של שני ידיו טהורות מפני שהם באים משירוי טהרה ויש מתירים אפילו כשנוטלים זה אחר זה הואיל ובשעה שהתחיל האחד ליטול מהם היה בהם רביעית גם לשני זה עולים מפני שבאו משירוי טהרה ועל דרך זה נוטלים מחצי לוג לג' ולד' ומלוג לכמה בני אדם כל זמן שמספיקים המים לשפוך כל אחד על ידיו ג' פעמים (והוא הדין) שיכולים להניח ד' וה' ידיהם זה בצד זה או זה על גב זה וליטול כאחד ובלבד שירפו ידיהם בענין שיגיעו המים לכל אחד:

יד. צריך שיהא רביעית מכונס במקום אחד שאם נטל משמינית וחזר ונטל משמינית ידיו טמאות כשהיו:

טז. רביעית שאמרו בין לידיו של גדול בין לידיו של קטן נטלו ב' בני אדם זה ידו אחת וזה ידו אחת ואחר כך חזר השני ונטל ידו השניה הרי אלו כג' בני אדם ולפיכך אם היה בכלי חצי לוג ידיו טהורות ואם לאו אין ידו השניה טהורה שאין נוטלין בפחות מחצי לוג יותר משני בני אדם:

סימן קסא – דיני חציצה בנטילה, וכו' ד' סעיפים

א. צריך לזהר מחציצה שכל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בנטילה. כגון צואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר ובצק שתחת הצפורן אפילו כנגד הבשר ורטיה שעל בשרו וטיט היון וטיט היוצרים אבל במיעוטו שאינו מקפיד אין לחוש. הגה: ומשום הכי לא נהגו לנקר הטיט שתחת הצפרנים לנטילה משום דהוי כמיעוטו שאין מקפיד כי אין מקפדין על זה לנטילה (הגהות

סמ"ק והגהות אשרי פרק אלו דברים) אבל אם היה מקפיד הוא צריך לנקרן וכן עיקר ואפשר שנהגו להקל בחציצה לענין נטילה כי יש אומרים שאין שייך חציצה לנטילה אבל העיקר כסבא הראשונה:

ב. כל דבר שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ היה דרכו של זה להקפיד וזה אין דרכו להקפיד למי שדרכו להקפיד חוצץ למי שאין דרכו להקפיד אינו חוצץ כיצד היה אחד צבע והיו ידיו צבועות אין הצבע חוצץ על ידיו אף על פי שיש על ידיו ממשות של צבעונים. לא היה צבע אם היו ידיו צבועות ויש ממש הצבע על ידיו הרי זה חוצץ שהדיו היבש חוצץ והלח אינו חוצץ וכן הנשים שדרכן לצבוע ידיהן לנוי וכיוצא בזה אין אותו צבע חוצץ (גלדי מכה שעל ידיו אם אינו מקפיד עליו אינו חוצץין ספר התרומה):

ג. צריך להסיר הטבעת מעל ידו בשעת נטילת ידים ואפילו הוא רפוי (בית יוסף) ואפילו אינו מקפיד עליו בשעת נטילה הואיל ומקפיד עליו בשעה שעושה מלאכה שלא יטנפו (הרא"ש פרק תינוקת). ונהגו קצת להקל אם הוא רפוי אבל יש להחמיר כי אין אנו בקיאים איזה מיקרי רפוי:

ד. שיעור נטילת ידים כל היד עד הקנה של זרוע ויש אומרים עד מקום חיבור האצבעות לכף היד וראוי לנהוג כדעת הראשון:

סימן קסב – הגבחה ושפשוף הידים בנטילה, וכו' י' סעיפים

א. הנוטל צריך להגביה ידיו (דהיינו ראשי אצבעותיו) למעלה שלא יצאו מים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים. הגה: והוא הדין אם משפילן מתחלת הנטילה עד סופה דשפיר דמי רק שיזהר שלא יגביה תחלה ראשי אצבעותיו ואחר כך ישפילם דאז יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו הידים (בית יוסף בשם מהר"י בן חביב). והיינו כשאינו נוטל כל היד עד מקום חבור היד עם הזרוע אבל אם נוטל עד שם אין צריך להגביה ידיו (ויש חולקים בזה). וכן אם שפך על שתי ידיו רביעית בפעם אחת כיון דאין שם מים טמאים כלל אין צריך להגביה ידיו וכן המטביל ידיו אין צריך להגביה ידיו. (יש אומרים דאם שופך על ידיו ג' פעמים אין צריך לזהר בכל זה וכן נהגו להקל) (אגור בשם אור זרוע והגהות אשרי פרק כ"ה):

נהנה מובטח פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולקת לכלל החודש. שמונה עמודים ימים. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "התורה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ז' לחודש – עמוד ג

ב. הנוטל ידיו שופך עליהם קצת מהרביעית להסיר מהם הלכלוך וכל דבר שחוצץ ואחר כך שופך עליהם פעם שנית וגם אלו המים הם טמאים ואחר כך שופך עליהם פעם שלישית לטהר המים שעל גבי הידים ואם אין בידיהם לכלוך ודבר החוצץ שופך על שתי ידיו רביעית בבת אחת ואין צריך מים שניים. הגה: והוא הדין אם היו לו מים רבים רוחץ תחלה מעט כדי להסיר הלכלוך ואחר כך שופך רביעית כאחד ואין צריך מים שלישים. הנוטל ידיו צריך לשפשפם זו בזו (מיימוני פרק י"א מהלכות מקואות וכל בו וסמ"ג והרא"ש פרק כל הבשר):

ג. נטל מקצת ידו וחזר והוסיף ונטל הנשאר מידו הרי ידו טמאה כמו שהיתה דאין נטילה לחצאין ואם עדיין יש על מקצת היד שנטל בתחלה טופח על מנת להטפוח הרי זו טהורה כמה דברים אמורים במים ראשונים אבל בשניים נוטל מקצת ידיו וחזר ומוסיף על מקצתן:

ד. שפך מים על ידו אחת ושפשפה בחברתה לא עלתה לו נטילה אפילו שפך באחרונה על שתי ידיו לפי שהמים ששפך על ידו אחת נטמאו וכששפשפה נטמאת חברתה ואין מים שניים מטהרים אלא המים שנטמאו מחמת היד עצמה ולא הבאים מחמת היד האחרת הלכך השופך מהכלי על ידו אחת ושפשף בחברתה צריך לנגב ידיו ולחזור וליטלם כראוי לפיכך הנוטל ידיו צריך שישפוך לו אחר עליהם ואם אין לו אחר יאחזו הכלי בראשי אצבעותיו וישפוך על שתי ידיו כאחד או ישפוך על כל אחת רביעית ואחר כך ישפשפם שהשופך רביעית כאחד אין צריך מים שניים לטהרם שעשו רביעית בבת אחת כמו טבילה שאין צריך שטיפה ב' פעמים. אם נגע בהם אחר שלא נטל ידיו בעודן לחות מן המים צריך לנגבם ולחזור וליטול שהרי זה טמאם על ידי המים שעליהם לכך צריך לזוהר כששופך מים שלישית שהם שניים לבד מהראשונים שלא יגע יד בחברתה עד שישפוך גם זה על השניה או שישפוך מתחלה על שתיהן כאחד ואם נטל כל יד מרביעית אין צריך לכל זה:

ה. מתוך מה שכתבנו יתבאר לך דהא דיד נטמאה בשפשוף חברתה דוקא בנוטל ידו אחת ואחר כך שפשפה בחברתה אבל אם רצה ליטול בתחלה שתי ידיו

כאחת נוטל דשתייהן נחשבות כיד אחת ואינן מטמאות זו את זו ואפילו ד' או ה' שהניחו ידיהם זה בצד זה או זה על גב זה כי כיד אחת חשיבי ואינן מטמאות זו את זו:

ו. נטל שתי ידיו זו לעצמה וזו לעצמה ונמלך (פירוש נתיעץ) כשנטל המים השניים והגיע ידיו זו לזו ושפך על שתייהן כאחת ידיו טמאות מפני שכשצירף ידיו זו לזו לקבל המים השניים נטמאו ידיו בנגיעתם זו לזו דמים שעל גב יד זו מטמאים מים שעל גבי חברתה וגם את היד וכשנטל את השניים לא טיהרו את הראשונים כיון שנטמאת מחמת חברתה אלא אדרבה גם השניים נטמאו בהן וצריך לנגב ידיו וליטול שתייהן כאחת. הגה: וכל שכן לזוהר שלא יגע בידו ששפך עליה פעם אחד לידו השנית ששפך עליה שתי פעמים (מרדכי פרק אלו דברים):

ז. אם שפשף ידיו זו בזו יזוהר שלא יגע חוץ ממקום שנפלו בו מים מפני שהן מטמאות זו את זו:

ח. נטל ידו אחת ושפשפה בראשו (פירוש כדי לנגבה ולפיכך לא נטמא ידו מה שאין כן בסימן קס"ד סעיף ב' שחיכך בראשו) או בכותל ואחר כך חזר ונגע באותן מים שבאו מידו על הראש ועל הכותל טמאה שאותם מים טמאים חזרו וטמאו את היד שנגע בהם אף על גב דכל כמה דלא שפשף מטהרים בשפשוף השתא דחזר ונגע גרע וכבר נתבאר שהשופך רביעית כאחת אינו בכלל כל אלו דאין שם מים טמאים כלל:

ט. כששופך מים ראשונים על ידיו צריך לזוהר שלא ישאר על ידו צרור או קיסם או שום דבר אחר שאין מים מטהרין אלא מים שעל גבי היד ולא המים שעל הצרור ואם שופך רביעית מים כאחת על ידו אינו צריך לזוהר בכך:

י. מי שיש לו מכה בידו ורטיה (פירוש אינגוט"ו בלע"ז) עליה די לו שיטול שאר היד שלא במקום הרטיה וצריך לזוהר שלא יגע ברטיה שלא יחזרו המים שעל הרטיה ויטמאו היד או ישפוך רביעית על היד כאחת שאז לא נטמאו המים. נוטלים מים ראשונים בין על גבי כלי בין על גבי קרקע (טור):

סימן קסג – דין מי שאין לו מים, והמאכיל לאחרים, ובו ב' סעיפים

א. אם אין מים מצויים לפניו ברחוק יותר מארבעה מילין ולאחריו מיל יטול ידיו במפה ואוכל פת או דבר שטיבולו במשקה (או אוכל על ידי קף):

ב. המאכיל לאחרים אין צריך נטילת ידים והאוכל צריך נטילת ידים אף על פי שאחר נותן לתוך פיו ואינו נוגע במאכל והוא הדין לאוכל במגרפה (פירוש כלי שיש לו שינים, פיר"ק בלע"ז) שצריך נטילת ידים. (ואסור להאכיל למי שלא נטל ידיו משום לפני עור לא תתן מכשול) (הר"י סוף פרק אלו דברים):

סימן קסד – דין שיכול להתנות על הנטילה, ובו ב' סעיפים

א. נוטל אדם ידיו שחרית ומתנה עליהם כל היום אפילו שלא בשעת הדחק ובלבד שלא יסיח דעתו מהם (ולא יטנפם) (טור). ואם מים מצויים לו טוב שיחזור ויטול ידיו אבל לא יברך. הגה: והא דמהני תנאי דוקא בנטילה שאינה צורך אכילה דומיא דנטילת שחרית אבל אם נוטל לצורך אכילה לא מהני תנאי באותה נטילה (בית יוסף בשם הר"י):

ב. מי שעומד בסעודה ונזכר שנגע בשוק וירך ומקומות המכוסים באדם או שחיכך בראשו וכל כיוצא בזה, (ובמקומות המטונפים שיש בהם מלמולי זיעה) (תשובת הרמב"ן סימן קנ"ה), צריך לחזור וליטול ידיו ויברך על נטילת ידים:

סימן קסה – דין העושה צרכיו ורוצה לאכול, ובו ב' סעיפים

א. העושה צרכיו ורוצה לאכול יטול ב' פעמים על הראשונה מברך אשר יצר ועל השניה מברך על נטילת ידים. ואם אינו רוצה ליטול אלא פעם אחת לאחר ששפך פעם אחת על ידיו ומשפשף יברך אשר יצר ואחר כך בשעת ניוגוב יברך על נטילת ידים:

ב. אם רבים מסובין בסעודה הגדול נוטל ידיו תחלה והרא"ש היה רגיל ליטול באחרונה שלא להפסיק ושלא לדבר:

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לקצת החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים ז' לחודש – עמוד ד זוכה לבנים צדיקים!

הלכות בציעת הפת

סימן קסו – דין הפסקה בין בציעה לנטילה, ובו סעיף אחד

א. יש אומרים שאין צריך לזהר מלהפסיק בין נטילה להמוציא ויש אומרים שצריך לזהר וטוב לזהר. ואם שהה כדי הילוך כ"ב אמה מקרי הפסק (תוספות פרק אלו נאמרים):

סימן קסז – מקום זמן הבציעה, ומי הוא הבוצע, ובו כ' סעיפים

א. בוצע בפת במקום שנאפה היטב (ובפת דידן יש לבצוע בצד הפת ויחתוך מעט מצד העליון והתחתון) (הגהות מיימוני פרק ד' מהלכות ברכות). ויחתוך פרוסת הבציעה וצריך לחתוך מעט שאם יאחוז בפרוסה יעלה שאר ככר עמו שאם לא כן חשוב כפרוסה ויניחנה מחוברת לפת ויתחיל לברך ואחר שסיים הברכה יפרידנה כדי שתכלה הברכה בעוד שהפת שלם ולא יבצע פרוסה קטנה מפני שנראה כצר עין ולא פרוסה יותר מכביצה מפני שנראה כרעבתן. הגה: ובשבת לא יחתוך בככר עד אחר הברכה כדי שיהיו הככרות שלימות (תוספות ומרדכי פרק כיצד מברכין). ומכל מקום אם שכת וחתך כמו בחול אינו מזיק (מרדכי). ונראה הא דלא יבצע יותר מכביצה היינו דוקא בחול ואוכל לבדו אבל בשבת או שאוכל עם הרבה בני אדם וצריך ליתן מן הפרוסה לכל אחד כזית מותר לבצוע כפי מה שצריך לו. ועיין לקמן סימן רע"ד:

ב. יברך המוציא לחם מן הארץ. (ואם רבים מסובים יכונו לבם לשמוע ברכה ויענו אמן והמברך יכוין לאמן שאומרים) (אור זרוע). ויתן ריוח בין לחם ובין מן:

ג. אין לברך קודם שיתפוס הלחם:

ד. יתן שתי ידיו על הפת בשעת ברכה שיש בהן י' אצבעות כנגד י' מצות התלויות בפת ולכך יש י' תיבות בברכת המוציא וי' תיבות בפסוק מצמיח חציר לבהמה וי' תיבות בפסוק עיני כל אליך ישברו וי' תיבות בפסוק ארץ חטה ושעורה וי' תיבות בפסוק ויתן לך:

ה. לא יבצע עד שביאו לפניו מלח או ליפתן (פירש רש"י כל דבר הנאכל עם הפת) ללפת בו פרוסת הבציעה ואם היא נקיה או שהיא מתובלת בתבלין או במלח כעין שלנו או שנתכוון לאכול פת חריבה אינו צריך להמתין. הגה: ומכל מקום מצוה

להביא על כל שלחן מלח קודם שיבצע כי השלחן דומה למזבח והאכילה כקרבן ונאמר על כל קרבנך תקריב מלח (בית יוסף בשם שבלי הלקט) והוא מגין מן הפורעניות (תוספות והגהות אשרי פרק כיצד מברכין. ועיין לקמן סוף סימן ק"ע):

ו. יאכל מיד ולא ישיה בין ברכה לאכילה ואם שח צריך לחזור ולברך אלא אם כן היתה השיחה בדברים מענין דברים שמברכין עליו כגון שבירך על הפת וקודם שאכל אמר הביאו מלח או ליפתן תנו לפלוני לאכול תנו מאכל לבהמה וכיוצא באלו אינו צריך לברך. הגה: ומכל מקום לכתחלה לא יפסיק כלל (כל בו). והא דאם שח דברים בטלים צריך לחזור ולברך היינו דוקא ששח קודם שאכל הבוצע אבל אחר כך לא הוי שיחה הפסק אף על פי שעדיין לא אכלו אחרים המסובים כבר יצאו כולם באכילת הבוצע כי אין צריכים כולם לאכול מן פרוסת הבוצע רק שעושין כן לחבוב מצוה (רוקח ואור זרוע):

ז. ראובן שהיה נוטל ידיו לאכילה ויעקב היה מברך המוציא ונתכוון להוציא השומעים ואחר כך ניגב ראובן ידיו ובירך על נטילת ידיו לא הוי הפסק ויוצא בברכת יעקב ואינו צריך לחזור ולברך ברכת המוציא:

ח. שכח ואכל ולא בירך המוציא אם נזכר בתוך הסעודה מברך ואם לא נזכר עד שגמר סעודתו אינו מברך:

ט. אם הוא מסופק אם בירך המוציא אם לאו אינו חוזר ומברך:

י. אם במקום ברכת המוציא בירך שהכל נהיה בדברו או שאמר בריך רחמנא מלכא מאריה דהאי פיתא יצא:

יא. אם היו שנים או רבים אחד מברך לכולם ודוקא הסיבו שהוא דרך קבע (או בעל הבית עם בני ביתו דהוי כהסיבו) (טור), אבל

אם היו יושבים בלא הסיבה כיון שאינם נקבעים יחד כל אחד מברך לעצמו ואם אמרו נאכל כאן או במקום פלוני כיון שהכינו מקום לאכילתן הוי קבע ואפילו בלא הסיבה והאידינא שאין אנו רגילים בהסיבה ישיבה דידן בשלחן אחד או בלא שלחן במפה אחת הוי קביעות ואפילו לבני חבורה כהסיבה דידהו דמי ולדידן אפילו קבעו מקום לאכילתן או בעל הבית עם בני ביתו לא מהני אלא אם כן ישבו בשלחן אחד או במפה אחת:

יב. אם היו רוכבים ואמרו נאכל אף על פי שכל אחד אוכל ומכרו שלא ירדו מהבהמות מצטרפין כיון שעמדו במקום אחד אבל אם היו אוכלים והולכים לא ואם היו אוכלים בשדה מפוזרים ומפורדים אף על פי שאוכלים כלם בשעה אחת ומכרו אחד כיון שלא קבעו מקום ואוכלים מפוזרים אינם מצטרפין:

יג. היכא דלא קבעו מקום דאמרינן שכל אחד מברך לעצמו אם כוון המברך להוציאם והם נתכוונו לצאת יצאו:

יד. אם המסובים רבים גדול שבכלם בוצע. הגה: ואם הם שוים ואחד מהן כהן מצוה להקדימו ואם הכהן עם הארץ תלמיד חכם קודם לו ואם הכהן גם כן תלמיד חכם אלא שהוא פחות מן השני טוב להקדימו אבל אין חיוב בדבר. ועיין לקמן סימן ר"א (מרדכי פרק בני העיר בית יוסף סימן קל"ה בשם רשב"א). ואם יש עמהם בעל הבית הוא בוצע, ואפילו אם האורה גדול. (והמברך יאמר תחלה ברושות מורי ורבותי) (אור זרוע ובית יוסף בשם שבולי לקט):

טו. אין המסובין רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע. (אבל מותר לתת לכל אחד חלקן קודם שיאכל הוא והם ימתינו עד שיאכל הוא) (תוספות ומרדכי פרק שלשה שאכלו). ואם כל אחד אוכל ומכרו ואין כלם זקוקים לככר שביד הבוצע רשאים לטעום קודם ואם הוא שבת צריך שיהא לפני המסובים לחם משנה חוץ ממה שלפני הבוצע ואז יהיו רשאים לטעום קודם הבוצע:

טז. אין הבוצע רשאי לבצוע עד שיכלה אמן מפני רוב העונים:

יז. הבוצע פושט ידו תחלה לקערה לאכול ואם בא לחלוק כבוד למי שגדול ממנו רשאי:

יח. הבוצע נותן פרוסה לפני כל אחד והאחד נוטל פרוסה בידו ואין הבוצע נותן ביד האוכל אלא אם כן היה אבל. (פרשה ציון בידיה רמו לפרוסת המוציא שנותנין בידו בשעת אכילת) (בית יוסף ואבודרהם בשם רמב"ם פרק ד' מהלכות ברכות ותשובות הרשב"א):

יט. מי שאינו אוכל אינו יכול לברך ברכת המוציא להוציא האוכלים אבל לקטנים יכול לברך אף על פי שאינו אוכל עמהם כדי לחנכם במצות:

כ. אפילו בשבת שהוא חייב לאכול פת לא יברך לו חבירו ברכת המוציא אם אינו

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לפי החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם גפתי פנסיות ובקפתי מדרשות. ובשמחות. ויכלל החברים וידידים. וזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים ז' לחודש – עמודה זוכה לפנים צדיקים!

אוכל ולא שרי לברך לאחרים אף על פי שאינו טועם אלא ברכת המוציא דמצה בליל ראשון של פסח וברכת היין דקידוש בין של לילה בין של יום. הגה: ויש לאכול הפרוסה שבצע עליה קודם שיאכל פת אחר שתהא נאכלת לתאבון והוא משום חבוב מצוה (אגור ובית יוסף בשם שבולי לקט):

סימן קסח – על איזה מיני פת מברכין, ובו י"ז סעיפים

א. היו לפניו חתיכות של פת ופת שלם הכל ממין אחד מברך על השלם אפילו הוא פת קיבר (פירוש לחם שאינו נקי) וקטן והחתיכות פת נקיה וגדולה אבל אם השלם משעורים והחתיכות מחטים אפילו היא קטנה מניח הפרוסה תחת השלמה ובוצע משתייהן יחד. הגה: וכל זה כשרוצה לאכול משניהם אבל אם אינו רוצה לאכול אלא מאחד יבצע עליו ואין לחוש לשני אף על פי שחשוב או חביב עליו (תרומת הדשן סימן ל"ב):

ב. אם ב' שלימות ממין אחד אחת גדולה ואחת קטנה מברך על הגדולה אם יש לאדם שני חצאי לחם ואין לו לחם שלם יחברם יחד בעץ או בשום דבר שלא יהא נראה ודינו כדין שלם ואפילו בשבת יכול לחברם:

ג. שני גלוסקאות הדבוקים יחד שנאפו ונחתך מן האחת והשניה נשארה שלמה טוב להפריד החתיכה מהשלמה כדי שתהא נראית שלמה ממה שיניחנה דבוק בה אף על פי שנראית יותר גדולה. הגה: ולא יבצע ממנה במקום שהיתה דבוקה בחברתה ששם נראית כפרוסה אלא יבצע במקום השלם שבה (מהרי"ל):

ד. פת שעורין ופת כוסמין מברך על של שעורים כיון שהוא ממין שבעה אף על פי שהכוסמין יפים פת נקיה ופת קיבר מברך על הנקיה ואם שתיהן נקיות וזו לבנה יותר מזו מברך על הלבנה יותר:

ה. פת עובד כוכבים נקיה ופת קיבר של ישראל אם אינו נזהר מפת עובד כוכבים מברך על איזה מהם שירצה ואם הוא נזהר מפת עובד כוכבים מסלק פת נקי של עובד כוכבים מעל השלחן עד לאחר ברכת המוציא ואם בעל הבית אינו נזהר מפת עובד כוכבים ואין דעתו לאכול כל הסעודה רק פת עובד כוכבים כי היא נקיה אבל בני ביתו אכלו מפת שאינו נקי

של ישראל ושתי הלחם מונחים על השלחן צריך לבצוע על פת נקיה של עובד כוכבים הואיל והוא הברוצע ואין דעתו לאכול אלא מאותו פת ואם בעל הבית נזהר מפת עובד כוכבים וישאל שאינו נזהר בכך מסב עמו על השלחן כיון דמצוה מוטלת על בעל הבית יבצע מן היפה של עובד כוכבים וכיון שהותר לבצוע הותר לכל הסעודה. הגה: ודוקא שחביב עליו אותו פת אבל אם אינו חביב עליו בלא איסור פת של עובד כוכבים אינו צריך להקדימו (תרומת הדשן סימן ל"ב):

ו. פת הבאה בכיסנין מברך עליו בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה אחת מעין שלש ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו אף על פי שהוא לא שבע ממנו מברך עליו המוציא וברכת המזון ואם מתחלה היה בדעתו לאכול ממנו מעט וברך בורא מיני מזונות ואחר כך אכל שיעור שאחרים קובעים עליו יברך עליו ברכת המזון אף על פי שלא ברך המוציא תחלה ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעים עליו אף על פי שהוא קובע עליו אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש דבטלה דעתו אצל כל אדם:

ז. פת הבאה בכיסנין יש מפרשים פת שעשוי כמין כסיים שממלאים אותם דבש או סוקר ואגוזים ושקדים ותבלין והם הנקראים רישקולא"ש ריאלחש"ו, ויש אומרים שהיא עיסה שעירב בה דבש או שמן או חלב או מיני תבלין ואפאה והוא שיהיה טעם תערוכת המי פירות או התבלין ניכר בעיסה (ויש אומרים שזה נקרא פת גמור אלא אם כן יש בהם הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין לעקי"ך שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר וכן נוהגים) (רש"י וערוך וכן יש לפרש דעת רמב"ם). ויש מפרשים שהוא פת בין מתובלת בין שאינה מתובלת שעושים אותם כעבים יכשים וכוססין אותם והם הנקראים בישקוני"ש והלכה כדברי כולם שלכל אלו הדברים נותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה בכסנין:

ח. לחמניות אותן שבלילתן עבה שקורין אובליא"ש לחם גמור הוא ומברך עליו המוציא וברכת המזון ואתן שבלילתן רכה ודקים מאד שקורין ניבלא"ש מברך עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואם קבע סעודתו עליהם

מברך המוציא וברכת המזון ואי אכיל להו בתוך הסעודה שלא מחמת הסעודה טעונים ברכה לפנייהם ולא לאחריהם אבל אותם ריקקים דקים שנותנים מרקחת עליהם הם טפילים לגבי המרקחת וברכת המרקחת פוטרתן:

ט. פת גמור אפילו פחות מכזית מברך עליו המוציא אבל לאחריו אינו מברך כלום כל שלא אכל כזית:

י. חביצ"א דהיינו פירורי לחם שנדבקים יחד על ידי מרק אם נתבשל אם יש בהם כזית אף על פי שאין בו תואר לחם מברך המוציא וברכת המזון. ואם אין בהם כזית אף על פי שנראה שיש בו תואר לחם אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואם אינו מבושל אלא שהוא מחובר על ידי דבש או מרק אם יש בפרוסות כזית מברך עליו המוציא אפילו אין לו תואר לחם ואם אין בהם כזית אם יש בהם תואר לחם דהיינו שהוא ניכר וידוע שהוא לחם מברך עליו המוציא וברכת המזון ואם אין בהם תואר לחם מברך בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואם אינו לא מבושל ולא מחובר אלא מפורר דק דק אף על פי שאין בו כזית ולא תואר לחם מברך עליו המוציא וברכת המזון (ועיין לקמן סימן קפ"ד כמה שיעור אכילה לברך עליה ברכת המזון):

יא. יש מי שאומר דפירורין שנותנין במים והמים מתלבנים מחמת הפירורין אזיל ליה תוריתא (פירוש כאילו אמר תוריתא כלומר תואר הלחם) דנהמא ואין מברך עליה אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש:

יב. יש מי שאומר שפת השרוי בין (אדום) אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ונראה שאין דבריו אמורים אלא בפירורין או בפרוסות שאין בכל אחת כזית:

יג. אפילו דבר שבלילתו (פירוש לישת הקמח במים) עבה אם בשלה או טגנה אין מברך עליה המוציא אפילו שיש עליה תורייתא דנהמא ואפילו נתחייבה בחלה דברכת המוציא אינו הולך אלא אחר שעת אפייה ויש חולקין ואומרים דכל שתחלת העיסה עבה אפילו ריככה אחר כך במים ועשאה סופגנין (פירוש עיסה שלשוה ועשאה כמין ספוג) ובשלה במים או טגנה בשמן מברך עליה המוציא (ונהגו להקל).

הנה מוציא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לקבלת החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!
ז' לחודש – עמוד ו זוכה לפנים צדיקים!

הלכות דברים הנוהגים בסעודה

סימן קסט – דין שמש הסעודה, ובו ג' סעיפים

א. כל דבר שמביאין לפני האדם שיש לו ריח והאדם תאב לו צריך ליתן ממנו לשמש מיד ומדת חסידות הוא ליתן לו מיד מכל מין ומין ולא יתן לו כל זמן שהכוס בידו או ביד בעל הבית (ודוקא לשמש אבל לאחר שבסעודה מותר ליתן בכי האי גונא) (הר"י סוף פרק אלו דברים). ואסור ליתן לו פרוסת פת אלא אם כן יודע בו שנטל ידיו:

ב. לא יתן לאכול אלא למי שיודע בו שיברך. ויש מקילין אם נותן לעני בתורת צדקה (הר"י סוף פרק אלו דברים):

ג. השמש מברך בורא פרי הגפן על (כל) כוס וכוס שיתנו לו לפי שהוא כנמלך וברכה אחרונה אינו מברך אלא לבסוף ואינו צריך לברך על כל פרוסה ופרוטה אם יש אדם חשוב בסעודה שיודע שיתנו לו כל צרכו מפת ואם אין אדם חשוב בסעודה צריך לברך על כל פרוסה ופרוטה כמו על היין. הגה: שנים שהיו אוכלין ביחד השמש אוכל עמהם בלא נטילת רשות כדי שיצטרפו לזימון. ועיין לקמן סימן ק"ע סעיף כ"א:

סימן קע – דברי מוסר שינהג אדם בסעודה, ובו כ"ב סעיפים

א. אין משיחין בסעודה שמא יקדים קנה לזשט ואפילו מי שנתעטש (פירוש שטארנודאר"י בלע"ז) בסעודה, אסור לומר לו אסותא היו מסובין בסעודה ויצא אחד להטיל מים נוטל ידו אחת ששפשף בה ואינו נוטל אלא בפני כולם שלא יחשדוהו שלא נטל. הגה: ואם לא שפשף אינו נוטל כלל אם לא נגע במקום טנופת אבל אם עשה צרכו ודאי צריך נטילה (הגהות אשירי פרק ב' דברכות). והני מילי לשתות אבל לאכול נוטל אפילו בחוץ דמידע ידעי דאנינא דעתיה (פירוש, שמתרפת ומתבלבלת דעתו) ולא אכל בלא נטילה ואם דבר עם חבירו והפליג נוטל שתי ידיו כיון שהסיח דעתו. הגה: והא דבעינן נטילה לשתיה היינו בתוך הסעודה דחיישינן שמא יאכל אבל בלאו הכי אין צריך נטילה לשתיה (הר"י סוף פרק אלו דברים ורש"י פרק אמר להם הממונה):

וירא שמים יצא ידי שניהם ולא יאכל אלא על ידי שיברך על לחם אחר תחלה. (הגה: וכל זה לא מיירי אלא בדאית ביה לאחור אפיה תואר לחם (לשון הטור והפוסקים) אבל אי לית ביה תואר לחם כגון לאקשי"ן שקורין ורומזליך לכולי עלמא אין מברכין עליהם המוציא ולא ג' ברכות דלא מיקרי לחם אבל פשטיד"א וקרעפלי"ך מקרי תואר לחם (מרדכי פרק כל שעה) ואין לאכלם אלא אם כן בירך על שאר הפת תחלה. וכל זה לא מיירי אלא בעיסה שאין בה שמן ודבש וכיוצא בו אלא שמתגונן בהן אבל אם נילוש בהן כבר נתבאר דינו אצל פת הבאה בכיסנין):

יד. חלוט (פירוש כמין פת חולטין אותו ברותחין) שאחר כך אפאו בתנור פת גמור הוא ומברך עליו המוציא. הגה: וכן דבר שבלילתו רכה שאפאו בתנור בלא משקה דינו כפת ומברך עליו המוציא ושלש ברכות וכן אם אפאו באילפס בלא משקה (תוספות והרא"ש והר"ן פרק כל שעה ורמב"ם פרק ו' מהלכות חלה ושאלתות וטור). ומעט משקה שמושחין בו האילפס שלא ישרף העיסה לא מיקרי משקה (הגהות מיימוני פרק ג' מהלכות ברכות), אבל דבר שבלילתו רכה וטגנו במשקה לכולי עלמא לאו לחם הוא (תוספות והרא"ש והר"ן ור"י פרק כיצד מברכין):

טו. טרוקנין דהיינו שעושין גומא בכירה ונותנים בה קמח ומים מעורבין בה ונאפה שם מברך עליו בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואם קבע סעודתו עליו מברך המוציא וברכת המזון אבל טריתא דהיינו שלוקחין קמח ומים ומערבים אותה ושופכים על הכירה והוא מתפשט ונאפה אין עליו תורת לחם כלל ואין מברכים עליו אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואפילו קבע סעודתו עליו:

טז. נהמא דהנדקא והוא לחם שאופין בשפוד ומושחין אותו בשמן או במי ביצים וכן לחם העשוי לכותה שאין אופין אותו בתנור אלא בחמה מברך עליו בורא מיני מזונות:

יז. פשטיד"א הנאפה בתנור בבשר או בדגים או בגבינה מברך עליו המוציא וברכת המזון. הגה: ודוקא שאפאו בתנור בלא משקה אבל אם אפאו במחבת במשקה אין לברך עליו ואין לאכול רק תוך הסעודה כמו שנתבאר (דעת עצמו):

ב. שנים ממתנים זה את זה בקערה שכשהאחד מסלק ידו מן הקערה לשתות חבירו מפסיק מלאכול עד שיגמור השתיה אבל אם הם שלשה אין השנים פוסקין בשביל האחד:

ג. משיירין פאה בקערה כל אחד מהאוכלים והוא מאכל השמש אבל כשהשמש מערה מן האילפס לתוך הקערה אין דרך להניח באילפס כלום לצרכו:

ד. אין מסתכלין בפני האוכל ולא במנתו שלא לביישו:

ה. הנכנס לבית כל מה שיאמר לו בעל הבית יעשה:

ו. לא יהא אדם קפדן (פירוש כעסן או רגזן) בסעודה:

ז. לא יאכל אדם פרוסה כביצה ואם אכל (הר"י) זה גרגרין:

ח. לא ישתה כוסו בבת אחת ואם שתה הרי זה גרגרין שנים דרך ארץ שלשה הרי זה מגסי הרוח. הגה: מיהו כוס קטן מאד מותר לשתותו בבת אחת (בית יוסף), וכן גדול מאד בשלשה או ארבעה פעמים (דברי עצמו):

ט. לא יאכל שום או בצל מראשו אלא מעליו ואם אכל הרי זה רעבתן. הגה: ולא יאכל דרך רעבתנות ולא יאחז המאכל בידו אחת ויתלוש ממנו בידו השניה (טור):

י. לא ישוך פרוסה ויניחנה על גבי השלחן:

יא. לא ישתה אדם שני כוסות בבת אחת בתוך סעודתו ויברך ברכת המזון מפני שנראה כגרגרין:

יב. שנים שיושבין על השלחן הגדול פושט ידו תחלה והשולח ידו בפני מי שגדול ממנו הרי זה גרגרין:

יג. הנכנס לבית לא יאמר תנו לי לאכול עד שיאמרו הם. הגה: לא יאמר אדם לחבירו בא ואכול עמי מה שהאכלתני דהוי כפורע לו חובו ונראה כאלו הלוה לו ויש לחוש שיאכילו יותר ואית ביה משום רבית אבל מותר לומר לו בא ואכול עמי ואאכול עמך כפעם אחרת ומותר לאכול עמו אחר כך אפילו בסעודה יותר גדולה (דברי עצמו לפירוש הטור):

יד. לא יפרוס אדם פרוסה על גבי הקערה אבל מקנח הקערה בפרוטה:

טו. לא ילקט פירויו ויניח על גבי השלחן מפני שהוא ממחה (פירוש מטריד) דעתו

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לפרק תחודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם גבתי פנסיות ובגבתי מדגשות. ובשמחות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!
ז' לחודש – עמוד ז' זוכה לפנים צדיקים!

של חבירו ולא ישוך פרוסה ויתננה לפני חבירו או לתוך הקערה לפי שאין דעת כל הבריות שוה:

טז. לא ישתה מהכוס ויתן לחבירו מפני סכנת נפשות:

יז. ולא ישתה כוס ויניחנו על השלחן אלא יאחזנו בידו עד שיבא השמש ויתננו לו:

יח. הנכנס לסעודה לא יקח חלקו ויתננו לשמש שמא יארע דבר קלקול בסעודה אלא יקחנו ויניחנו ואחר כך יתננו לו:

יט. אורחים הנכנסין אצל בעל הבית אינם רשאים ליטול מלפניהם וליתן לבנו או לעבדו של בעל הבית אלא אם כן נטלו רשות מבעל הבית:

כ. נקיי הדעת שבירושלים לא היו מסובין בסעודה אלא אם כן יודעים מי מיסב עמהם מפני שגנאי הוא לתלמיד חכם לישב אצל עם הארץ בסעודה:

כא. השמש שהיה משמש על שנים הרי זה אוכל עמהם אף על פי שלא נתנו לו רשות היה משמש על שלשה אינו אוכל עמהם אלא אם כן נתנו לו רשות:

כב. אחר ששתי ונשאר יין בכוס לשתיית חבירך קנח מקום נשיקת הפה משום מיאוס ולא תשפוך משום בל תשחית אבל אחר שתיית מים שפוך מהם דרך שם. הגה: אחר כל אכילתך אכול מלח ולאחר כל שתייתך שתה מים וכמו שיתבאר לקמן סימן קע"ט. ונראה לי דוקא שלא היה מלח בפת או במאכלים שאכל וכן שלא שתה משקה שיש בו מים אבל בלאו הכי ליכא למיחש. וכן נוהגין שלא ליזהר באכילת מלח ושתיית מים אחר הסעודה מטעם שנתבאר:

סימן קעא – שלא לנהוג בזיון באוכלין, ובו ה' סעיפים

א. עושה אדם צרכיו בפת והני מילי דלא ממאס ביה אבל מידי דממאס ביה לא הילכך אין מניחין עליו בשר חי ואין מעבירין עליו כוס מלא ואין סומכין בו הקערה אם היא מלאה דבר שאם יפול על הפת ימאס ואין נוטלין הידים ביין בין חי ובין מזוג אפילו נטילה שאינה צורך אכילה ואין זורקין הפת משום בזיון אוכלים וכשם שאין זורקין את הפת כך אין זורקין אוכלין הנמאסים על ידי זריקה אבל מידי דלא ממאס כגון אגוזים ורמונים וחבושים שרי:

ב. לא ישב אדם על קופה מלאה תאנים וגרוגרות אבל יושב הוא על עיגול של דבילה או על קופה מלאה קטניות:

ג. מותר לאכול דייסא (פירוש החטה הנקלפת ומבושלת) בפת במקום כף והוא שיאכל הפת אחר כך והמדקדקים אוכלים בכל פעם שמכניסים לתוך פיהם מעט מן הפת עם הדייסא. הגה: והנשאר מן הפת אחר כך אוכלים אותו (בית יוסף):

ד. ממשיכין יין בצנורות לפני חתן וכלה והוא שיקבלנו בכלי כפי הצנור. וזורקין לפנייהם קליות ואגוזים בימות החמה שאינם נמאסים אבל לא בימות הגשמים מפני שנמאסים אבל לא גלוסקאות לעולם:

ה. הזורקים חטים לפני חתנים צריך ליזהר שלא יזרקו אלא במקום נקי וגם יכבדו אותו משם כדי שלא ידרסו עליהם:

סימן קעב – מי שהכניס אוכלין ומשקין לפיו בלא ברכה, ובו ב' סעיפים

א. שכח והכניס משקין לתוך פיו בלא ברכה בולען ואינו מברך עליהם ברכה

ראשונה. הגה: ויש אומרים דמברך עליהם וכן נראה עיקר (הרשב"א בשם הראב"ד והרא"ש פרק שלשה שאכלו וכן דברי הרמב"ם פרק ח' מהלכות ברכות):

ב. שכח והכניס אוכלין לתוך פיו בלא ברכה אם הוא דבר שאינו נמאס אם יפלטנו יפלטנו ויברך עליו ואם הוא דבר שנמאס מסלקו לצד אחר ומברך:

סימן קעג – דין מים אמצעיים, ובו ג' סעיפים

א. מים אמצעיים רשות והני מילי בין תבשיל לתבשיל אבל בין תבשיל לגבינה חובה (עיין ביורה דעה סימן פ"ט):

ב. בין בשר לדגים חובה ליטול משום דקשה לדבר אחר והמירא סכנתא מאיסורא (ועיין יורה דעה סימן קט"ז):

ג. כל הדברים הנוהגים באחרונים נוהגים באמצעיים בין להקל בין להחמיר חוץ מהיסח הדעת שפוסל באמצעיים מפני שעדיין רוצה לאכול וידיו צריכים שימור וחוץ מניגוב הידים שאמצעיים צריכים ניגוב כראשונים. הגה: ויש שאמרו שאמצעיים צריכים דוקא מים מה שאין כן באחרונים כדלקמן סימן קפ"א (בית יוסף בשם אורחות חיים):

סימן קעד – דין ברכת היין בסעודה, ובו ה' סעיפים

א. יין שבתוך הסעודה מברך עליו בורא פרי הגפן ואין הפת פוטרו:

ב. יין פוטר כל מיני משקין. הגה: אפילו מברכה ראשונה (הר"י פרק כיצד מברכין ובית יוסף בשם הפוסקים):

ג. אם אין לו אלא כוס אחד מניחו עד לאחר המזון ומברך עליו:

כבר בא העת לחננה

שגם אתה תהיה בין אלו היודעים את השלחן ערוך!

יגיעת ומצאת תאמין!

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!

אין שמחה כשמחת ידיעת התורה!!!

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ונופה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם גפתי פנסיות ובגפתי מדרשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ז' לחודש – עמוד ה זוכה לפנים צדיקים!

